

Spoznaj a chráň súťaž mladých prírodovedcov

Arborétum Borová Hora bude dejiskom 1. ročníka prírodovednej súťaže Spoznaj a chráň. Súťaž je určená žiakom 5. – 9. ročníka základných škôl okresov Detva, Zvolen, Banská Bystrica a Brezno, ktoré má v svojej územnej pôsobnosti Správa CHKO Poľana. Súťaž bude prebiehať každý rok v prírodnom prostredí vždy v inej lokalite. Uskutoční sa 4. mája 2006 ako sprievodná akcia tohtoročného Envirofilmu. Na súťaži sa podieľajú okrem Správy CHKO Poľana, Arborétum Borová hora, mesto Zvolen, Občianske združenie Slatinka a Karpatské ochrannárske združenie altruistov vo Zvolene.

V areáli arboréta, ktoré je výnimočne rozsiahlou zbierkou drevín z lesov Slovenska s mnohými dekoratívnymi okrasnými formami a kultivarmi, bude päť stano víšť. Tam organizačný tím preverí vedomosti žiakov zo všeobecnej ochrany prírody (kategórie chránených území, stupne ochrany, poznatky o chránených územiach v okolí školy), botaniky (poznávanie druhov rastlín s názornou ukážkou), zoológie (poznávanie vybraných druhov živočíchov) a dendrológie (poznávanie vybra-

40 žiakov základných škôl Zvolen, Detva a Banská Bystrica. Okrem preverenia znalostí sa deti zúčastnili turistického pochodu, ktorého súčasťou bola názorná ukážka divokej skládky a jej negatívnych dopadov na životné prostredie. V roku 2002 sa súťaže zúčastnilo 38 žiakov na lokalite Predná Poľana. Na stanovištiach, ktoré boli umiestnené na pomerne dlhej trase (2,5 – 3 km), boli žiaci preverení z nadobudnutých poznatkov z oblasti živej a neživej prírody. Strážcovia prírody ochotne odpovedali na zvedavé otázky detí a zaujali najmä ukážkami stôp živočíchov a príbehmi zo života zvierat, s ktorými sa pri svojej práci stretávajú. S ukážkou a poznávaním činnosti rieky, tvorbou nánosov a ochranou brehov sa 24 žiakov oboznámilo na lokalite Vodná nádrž Môtová v roku 2004. Žiaci súťažili v oblasti všeobecnej ochrany prírody, spoznávania rastlinných a živočíšnych druhov, v práci s mapou a v oblasti neživej prírody. Mimo súťaže sa uskutočnili športové aktivity a deti zaujali ukážky hlasov živočíchov.

Minulý rok sa 37 mladých prírodovedcov stretlo na lokalite Pustý hrad pri Zvolene, ktorá je známou archeologickou lokalitou. Stano víšťa umiestené na náučnom chodníku v ochrane prírody, druhovej ochrane a neživej prírody so zameraním na problematiku minerálnych prameňov a kultúrnych pamiatok. K atraktivite súťaže prispelo zaujímavé rozprávanie o lesoch, o histórii Pustého hradu a osobný kon-

Pustý hrad – PhDr. Hanuliak rozpráva o histórii Pustého hradu

takt so živými operencami prostredníctvom ukážok ornitologického výskumu.

Poslaním súťaže Spoznaj a chráň je výchova k ochrane prírody a krajiny, rozvíjanie poznania, vzbudenie záujmu o prostredie, v ktorom deti žijú, rozvíjanie lásky k živej a neživej prírode a prehlbovanie u detí potrebu prírodu chrániť. Aj keď sú účastníkmi súťaže deti, dúfame, že prostredníctvom ich vnímania a zážitkov sa potreba ochrany prírody a uvedomenia si cenných druhov a biotopov dostane aj k ďalším vekovým skupinám. Najväčšou odmenou pre organizátorov budú veselé a šťastné úsmevy detí a ochota zúčastniť sa opäť

Vladimíra Fabriciusová
Správa CHKO Poľana
Foto: Ivan Rybář

VN Môtová – stanovište všeobecnej ochrany prírody

ných druhov stromov a krov). Zaujímavým stanovišťom je „detektív“, kde žiaci využijú aplikačné vedomosti z predchádzajúcich tém. Keďže sa súťaž koná v Chránenom areáli Arboréta Borová hora, väčšina otázok sa bude týkať práve tohto územia s využitím názorných ukážok drevín a krov. Odborné zameranie so zoznamom druhu v sme zaslali 25 základným školám spolu s pozvánkou.

Samotná súťaž bude spestrená zaujímavými sprievodnými akciami. Pracovníci arboréta pripravili pre vyčujúcu prehladku arboréta s odborným výkladom. Láskavou je aj možnosť návštevy zbierky kaktusov a sukulentov rastúcich v Strednej Amerike a Mexiku. Organizátori pripravili pre žiakov ďalšie prekvapenia, zaujímavé aktivity a, samozrejme, hodnotné ceny.

Prírodovednou súťažou Spoznaj a chráň Správa CHKO Poľana nadväzuje na známu súťaž Hypericum, na ktorej v minulosti spolupracovala a niekoľko rokov ju organizovala. V roku 2001 sa táto súťaž uskutočnila prvýkrát v Chránenej krajinej oblasti Poľana na lokalite Kalamárka – Horná Chrapková. Súťaže sa zúčastnilo

Súťažný film Envirofilmu 2006

Zamrznutá oáza (Maďarsko), režia: Zsolt Marcell Tóth, kamera: Zsolt Marcell Tóth, Attila Dávid Molnár

Globálne otepľovanie v súčasnosti ohrozuje ekosystém našej planéty i jej kultúry od tróпов až k pólom. Kvôli klimatickým zmenám, narušajúcim krehký arktický potravinový reťazec, sú Inuiti, obyvatelia nehostinného zamrznutého severu, nútení vzdať sa svojich tisícročných tradícií a životného štýlu. Zánikom koralových útesov sa atoly a známe malé chránené ostrovné kultúry stali korisťou oceánskych prúdov.

